

Dosarul nr.3ra-271/22
2-20153542-01-3ra-09032022

Prima instanță: Curtea de Apel Chișinău (jud: G. Dașchevici, E. Palanciuc, V. Clima)

Î N C H E I E R E

06 iulie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Ala Cobăneanu
Iurie Bejenaru
Aliona Miron

examinând admisibilitatea recursului depus de Consiliul Superior al Magistraturii,
în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de
Marina Rusu (Curtiș) împotriva Consiliului Superior al Magistraturii cu privire la
anularea actului administrativ,

împotriva hotărârii din 29 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost
admisă acțiunea depusă de Marina Rusu (Curtiș),

c o n s t a t ă :

La 02 decembrie 2020, Marina Rusu (Curtiș) a depus cerere de chemare în judecată,
în procedura contenciosului administrativ, împotriva Consiliului Superior al Magistraturii
cu privire la anularea actului administrativ.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că activează în calitate de judecător în
cadrul judecătoriei Cahul, sediul Taraclia, numită în funcție până la atingerea plafonului
de vârstă prin decretul nr.190-VIII din 20 mai 2017 al Președintelui Republicii Moldova.

Prin Hotărârea nr.20/1 din 15 ianuarie 2019 a Plenului Consiliului Superior al
Magistraturii a fost desemnată pentru exercitarea atribuțiilor judecătorului de instrucție
de bază la Judecătoria Cahul, în perioada de imposibilitate a magistratului Leonid
Turculeț de a exercita atribuțiile de judecător de instrucție de bază, desemnat anterior. În
acest sens, pct.6 din anexa nr. 836/37 din 19 decembrie 2017 a Hotărârii Consiliului
Superior al Magistraturii a fost din nou modificat la poziția „Cahul” „ Sediul Central,
Cantemir, Taraclia” la compartimentul „De bază” cu sintagma „Marina (Rusu) Curtiș”.

Totodată, prin Hotărârea nr.409/31 din 10 decembrie 2019 a Consiliului Superior al
Magistraturii a fost suspendată din funcția de judecător de la Judecătoria Cahul, pentru
perioada aflării în concediul suplimentar neplătit pentru îngrijirea copilului cu vârsta
cuprinsă de la 3 la 4 ani - până la 11 mai 2020, inclusiv.

A susținut că în perioada 24 septembrie 2019 – 07 noiembrie 2019, Consiliul
Superior al Magistraturii a recepționat mai multe sesizări/plângeri parvenite de la 16

condamnați, care își ispășeau pedeapsa, cu închisoare, în Penitenciarul nr.1 - Taraclia, cu sediul în orașul Taraclia, care s-au plâns pe faptul precum că dânsa tergiversează examinarea plângerilor lor împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție în ordinea prevăzută de art.473² și art.473³ din Codul de procedura penală, potrivit cărora termenul maxim de examinare a plângerii referitoare la condițiile de detenție, care afectează grav drepturile condamnatului sau ale prevenitului, este de 3 luni.

A precizat că la 21 noiembrie 2019 și 04 decembrie 2019, au fost întocmite rapoartele Inspecției judiciare în baza controlului întreprins la sesizările menționate, potrivit acestora inspectorul-judecător a ajuns la concluzia că în acțiunile judecătorului Marina Rusu (Curtiș) persistă o bănuială rezonabilă de comitere a abaterilor disciplinare, prevăzute la art.4 alin.(1) lit.i) și j) din Legea cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor, și anume, încălcarea normelor imperative ale legislației în procesul de înfăptuire a justiției și neîndeplinirea sau îndeplinirea cu întârziere sau necorespunzătoare a unei obligații de serviciu, fără o justificare rezonabilă, dacă aceasta a afectat în mod direct drepturile participanților la proces sau ale altor persoane.

Ulterior, rapoartele Inspecției judiciare, împreună cu materialele relevante, au fost remise Colegiului disciplinar pentru examinare prin prisma art.26 alin.(1) din Legea nr.178 din 25 iulie 2014 cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor.

În rezultatul verificării sesizărilor în limitele rapoartelor Inspecției judiciare, în temeiul art.36 alin.(1) lit.c) și art.39 alin.(1) din Legea cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor, Plenul Colegiului disciplinar prin Hotărârea nr.5/2 din 21 februarie 2020, a încetat procedura disciplinară intentată în privința ei în temeiul sesizărilor menționate. Drept temei a soluției adoptate a servit faptul că deși termenul de examinare a cererilor autorilor sesizărilor a fost depășit, motivele acestor depășiri nu pot fi imputate exclusiv judecătorului Marinei Rusu (Curtiș), prin urmare, lipsește latura subiectivă a abaterilor disciplinare invocate.

Nefiind de acord cu Hotărârea nr.5/2 din 21 februarie 2020 a Plenului Colegiul Disciplinar, la 10 august 2020, inspectorul-judecător Diana Ioniță, a depus contestație împotriva acesteia, solicitând anularea acesteia și examinarea cauzei disciplinare în privința judecătorului Marina Rusu (Curtiș), cu adoptarea unei hotărâri noi de constatare a abaterilor disciplinare prevăzute la art.4 alin.(1) lit.i) și j) din Legea cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor, cu aplicarea sancțiunii disciplinare în privința ei.

Prin Hotărârea nr.277/24 din 06 octombrie 2020 a Consiliului Superior al Magistraturii, contestația Inspecției judiciare a fost admisă împotriva Hotărârii Plenului Colegiului disciplinar nr.5/2 din 21 februarie 2020 și s-a adoptat o hotărâre nouă, prin care s-a constatat comiterea abaterilor disciplinare comise de judecătorul Marina Rusu (Curtiș) prevăzute la art.4 alin.(1) lit.i) și j) din Legea cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor și s-a aplicat în privința ei sancțiunea disciplinară sub formă de „avertisment”.

La emiterea actului administrativ enunțat, Consiliul Superior al Magistraturii a invocat o serie de argumente lipsite de suport probatoriu, improprii atribuțiilor și obligațiilor expres prevăzute pentru funcția de judecător, și anume precum că dânsa:

-nu a întreprins toate măsurile necesare în vederea examinării cererilor autorilor sesizărilor în termen de maxim 3 luni, iar, ca urmare amânările ședințelor au continuat nejustificat, fără însă a indica în concret care anume măsuri puteau și trebuiau a fi întreprinse în fiecare caz concret pentru a nu încălca termenul de examinare;

-s-a făcut responsabilă de amânarea examinării cauzelor din motivul lipsei grefierului, care nu a întreprins toate măsurile ca să asigure prezența acestuia în ședințele fixate;

-nu trebuia să plece în concediu anual de odihnă, și ulterior, în concediu pentru îngrijirea copilului, dat fiind faptul că avea în procedură cauzele respective, ceea ce denotă iresponsabilitatea magistratului și nu o absolvă de răspundere.

- articolul 473³ alin.(4) din Codul de procedură penală, expres reglementează termenul maxim de examinare a unor astfel de cereri, care este o normă imperativă, de la care nu există derogări. La încălcarea unor astfel de norme nefiind necesară constatarea intenției judecătorului, dare este suficientă constatarea faptului că judecătorul a fost neglijent.

Deși, Consiliul Superior al Magistraturii, acceptă că volumul de lucru al unui judecător în instanțele judecătorești este exagerat, totuși a indicat că sarcina de lucru în majoritatea instanțelor din țară este aceeași, precum și în aceleași condiții de activitate. Majoritatea judecătorilor își organizează lucrul într-un mod corect, încadrându-se în termenele rezonabile de examinare a dosarelor și neadmițând încălcări procesuale, la capitolul privind termenul de examinare a cauzelor.

Nefiind de acord cu Hotărârea nr. 277/24 din 06 octombrie 2020 a Consiliului Superior al Magistraturii, membrul Consiliului, Carolina Ciugureanu-Mihailuță a înaintat opinie separată, prin care și-a exprimat dezacordul cu hotărârea respectivă, invocând că chiar dacă termenele de examinare a cererilor autorilor sesizărilor au fost depășite, aceste întâzieri nu pot fi imputabile doar judecătorului Marina Rusu (Curtiș), or, ședințele de judecată au fost amânate din diverse motive justificate, cum ar fi aflarea judecătorului în concediul anula de odihnă sau concediul medical, precum și lipsa grefierului sau apărătorului pe caz, iar în lipsa laturii subiective - vinovăției judecătorului, nici nu poate exista abaterea disciplinare.

Analizând circumstanțele de fapt ale cauzei și motivele invocate de Consiliul Superior al Magistraturii, reclamanta Marina Rusu (Curtiș) consideră ca hotărârea contestată este neîntemeiată și ilegală, motiv din care urmează a fi anulată, cu menținerea Hotărârii Plenului Colegiului Disciplinar de pe lângă Consiliul Superior al Magistraturii nr.5/2 din 21 februarie 2020.

Cu referire argumentele ce demonstrează ilegalitatea actului administrativ contestat, reclamanta invocă lipsa semnelor obligatorii a laturii subiective, intenția sau neglijența gravă.

În acest sens, a reținut că, Consiliul Superior al Magistraturii a dispus aplicarea sancțiunii disciplinare în privința reclamantei fără a constata existența uneia din cele două forme de vinovăție, stabilite expres de legiuitor, cum ar fi intenția sau neglijența gravă, precum și în tot cuprinsul hotărârii contestate nu s-a indicat că faptele imputate ei ar fi fost săvârșite cu intenție sau din neglijență gravă. Din contra, Consiliul Superior al

Magistraturii a reținut că pentru tragerea la răspundere disciplinară, pentru abaterile imputate ei, este suficientă simpla neglijență, dar nu intenția sau neglijența gravă, ceea ce este contrar art.36 alin.(11) din Legea privind răspunderea disciplinară a judecătorilor și ceea ce demonstrează caracterul ilegal al actului contestat.

Reclamanta a remarcat că forma de vinovăție reținută de pârât, neglijența simplă - nu poate duce la tragerea la răspunderii disciplinare a judecătorului.

În acest sens a indicat că, potrivit pct.66 și pct.70 din Recomandarea CM/REC (2010)12 a Comitetului de Miniștri către statele membre „Cu privire la judecatori: independența, eficiența și responsabilitățile”, judecătorii nu trebuie să poarte răspundere personală în cazul în care decizia lor este infirmată sau modificată într-o cale de atac. Nu poate fi antrenată răspunderea civilă sau disciplinară a unui judecător pentru modul de interpretare a legii, apreciere a faptelor sau evaluare a probelor, cu excepția cauzelor când legea a fost încălcată cu rea-credință sau neglijență gravă.

Același raționament se conține în pct.19 din Opinia Comisiei de la Veneția nr.755/2014 din 22 martie 2014 la proiectul de Lege cu privire la răspunderea disciplinara a judecătorilor a Republicii Moldova, potrivit căruia, doar neglijența nu ar trebui să atragă măsuri disciplinare. Numai nerespectarea îndatoririlor în mod intenționat sau prin neglijența grava ar trebui să ducă la măsuri disciplinare. Pentru a evita riscul ca judecătorii să fie trași la răspundere pentru simplă neglijență în această privință, articolul 4.1.a ar trebui să prevadă ca faptele sau omisiunile vizate pot duce la măsuri disciplinare doar dacă sunt comise intenționat sau prin neglijență gravă. Fapt realizat prin introducerea alin.(11) la art.36 din legea menționată.

În opinia reclamantei este contrar legii, argumentul Consiliului Superior al Magistraturii precum că, la încălcarea unor asemenea norme, cum ar fi art.473³ alin.(4) din Codul de procedură penală, nu este necesară constatarea intenției judecătorului, fiind suficientă doar constatarea faptului că judecătorul a fost neglijent, sau că pentru tragerea la răspunderea disciplinară a judecătorului este necesară cel puțin constatarea neglijenței grave a acestuia, dar nu simpla neglijență.

Mai mult, Consiliul Superior al Magistraturii nu numai că nu a constatat una din formele obligatorii ale vinovăției pentru tragerea la răspundere disciplinară, dar în general nu a demonstrat și nu a probat vinovăția ei în săvârșirea faptelor imputate, nici măcar neglijența simplă invocată.

În viziunea reclamantei nu poate fi imputat unui judecător faptul că nu a întreprins toate măsurile necesare pentru a soluționa impedimentul privind lipsa grefierului, precum și că nu a prezentat probe ca s-ar fi adresat către administrația instanței.

Or, reieșind din prevederile Legii privind organizarea judecătorească și Legii privind statutul și organizarea activității grefierilor în instanțele judecătorești, asigurarea instanței judecătorești cu numărul necesar de grefieri și prezenței acestora în ședința de judecată ține exclusiv de competența președintelui instanței judecătorești.

Respectiv, imputarea ei în calitate de judecător a faptului că nu a făcut dovada adresării cu cereri către administrația instanței pentru soluționarea problemei lipsei grefierului, Consiliul Superior al Magistraturii a inversat sarcina probațiunii, iar dânsa a

fost pusă în situația de a fi parte a unui proces disciplinar inchizitorial, contrar normelor și standardelor internaționale în această materie.

Reclamanta consideră că este eronat și argumentul pârâtului precum că vinovăția ei derivă și din faptul că, știind cu certitudine că are în procedură plângerile condamnaților vizați, nu trebuia să plece în concediu anual de odihnă și/sau în concediu medical, dar să le examineze într-un termen cât posibil rezonabil.

La acest aspect, Marina Rusu (Curtiș) a menționat că locuiește împreună cu familia sa: soțul și cei 5 copii minori în municipiul Chișinău, fiind nevoită zilnic să circule de la Chișinău spre Taraclia, și iar spre Chișinău, care în total îi ia 8 ore în drum, de asemenea, 8 ore le petrece la locul de muncă, în total 16 ore zilnic sunt dedicate muncii. Practic deloc nu dispune de timp de repaus pentru alt fel de odihnă, decât doar de somn. Este lipsită de timpul util și necesar petrecerii cu copiii și familia sa, concediul anual de odihnă nu este niciun moft și nici măcar un drept garantat de legislație, ci o necesitate vitală stringentă. Mai mult, concediul anual de odihnă al judecătorului este programat și fixat din timp de către președintele instanței, iar procedura de amânare, rechemare din concediu etc., este strict prevăzută de lege.

Pe lângă acestea, la repartizarea cauzelor, președintele instanței judecătorești urmează să țină cont inclusiv de programul concediilor de odihnă anuale a judecătorilor, pentru a nu admite tergiversarea examinării anumitor cauze, cu precădere, cauzele de genul celor din speța dedusă judecării.

La fel, consideră reclamanta că este nejustificat argumentul Consiliului Superior al Magistraturii precum că deși accepta că volumul de lucru al unui judecător în instanțele judecătorești este exagerat, totuși sarcina de lucru în majoritatea instanțelor din țară este aceeași, fiind puși în aceleași condiții de activitate, majoritatea judecătorilor își organizează lucrul într-un mod corect, încadrându-se în termenele rezonabile de examinare a dosarelor și neadmițând încălcări procesuale, la capitolul privind termenul de examinare a cauzelor, întrucât acesta nu corespunde atât datelor statistice, cât și celor mai recente studii de specialitate realizate de organizațiile independente de resort.

La fel, autorii documentului analitic „Răspunderea disciplinară a judecătorilor în Republica Moldova. Evaluarea legislației și a practicilor”, Chișinău: 2020, la capitolul concluziilor și recomandărilor ca urmare a analizei efectuate, au stabilit că, justiția moldovenească se confruntă cu o problemă de sistem - repartizarea inechitabilă a dosarelor între instanțele judecătorești, ceea ce duce la supraîncărcarea cu dosare a unor judecători care, astfel, devin vulnerabili și pot fi cu ușurință sancționați disciplinar - ceea ce s-a și realizat în cazul său, din cauza abordării generaliste a pârâtului în ceea ce privește supraîncărcarea dânsei cu dosare, care iarăși constituie un temei de tergiversare a examinării cauzelor, ce nu poate fi imputat ei.

Or, Consiliul Superior al Magistraturii ar trebui să analizeze volumul de lucru al unui judecător astfel încât să rezulte care este numărul de dosare acceptabil pe judecător și să administreze adecvat numărul de judecători în fiecare instanță judecătorească.

Ca urmare, încărcătura maximă cu dosare trebuie să fie folosită pentru repartizarea echitabilă și suportabilă de fiecare judecător; încărcătura medie cu dosare per fiecare

judecător, pentru fiecare instanța, luându-se în considerare complexitatea cauzelor, trebuie folosită ca raportare când se face analiza tergiversării.

Din abordarea generalistă și inechitabilă a Consiliului Superior al Magistraturii cu privire la acest aspect, derivă și nemotivarea sau motivarea insuficientă și destul de vagă a hotărârii contestate.

La acest capitol, reclamanta a indicat că hotărârea contestată nu întrunește condițiile unui act administrativ individual motivat, deoarece motivarea nu trebuie să se rezume doar la citarea unor texte de lege sau la inserarea unor fraze și raționamente generaliste fără a fi explicat modul în care acestea sunt aplicabile în speță, sau recurgerea la asemenea tertipururi se echivalează practic cu nemotivarea actului administrativ contestat.

Incriminând vinovăția ei că nu a întreprins toate măsurile necesare în vederea examinării plângerilor autorilor sesizărilor în termen de maxim 3 luni, iar, ca urmare amânările ședințelor au continuat nejustificat, pârâtul nu a indicat clar care anume măsuri puteau și trebuiau ea să le întreprindă, în fiecare caz aparte, pentru a nu încălca termenul de examinare.

Pe lângă acestea, pentru a ajunge la concluzia existenței vinovăției sale în faptele imputate, Consiliul Superior al Magistraturii nu a analizat fiecare caz în parte, a fiecărui petiționar dintre cei 16 care au depus sesizări, să stabilească în fiecare caz concret care au fost motivele tergiversării, dar s-a limitat la o expunere în abstractă și generalistă, ceea ce a și dus la emiterea ilegală a hotărârii contestate.

În situația în care Consiliul Superior al Magistraturii ar fi analizat minuțios fiecare cauză în parte, ar fi stabilit că ședințele de examinare a acestor cauze nu au fost amânate numai din motivul lipsei grefierului sau aflării judecătorului în concediu anual de odihnă și/sau concediu medical, dar și din motivul lipsei apărătorului sau avocatului, precum și din motivul neprezentării informațiilor cu privire la condițiile de detenție a petiționarilor de către administrația penitenciarului, în lipsa cărora, instanța de judecată nu se poate expune asupra cauzei, motive care nu sunt și nu pot fi imputate judecătorului.

Dacă Consiliul Superior al Magistraturii ar fi efectuat o examinare imparțială, obiectivă și eficientă, în conformitate cu art.25 și art.28 din Codul administrativ, cu siguranță s-ar fi stabilit că tergiversarea examinării cauzelor avute în vedere se mai datorează și supraîncărcării judecătorului cu dosare, precum și caracterului specific al acțiunilor aflate în procedura acestuia, sau, acesta exercitând atribuțiile judecătorului de instrucție, de regulă, are în gestiune cauze care trebuie examinate în termene mult mai scurte decât termenul prevăzut de art.473³ din Codul de procedură penală, cum ar fi, de la câteva ore până la câteva zile.

Prin urmare, dacă pârâtul ar fi ținut cont de toate aceste circumstanțe, precum și de faptul că toate cauzele sesizate, au fost repartizate în perioada ianuarie-martie 2019, adică în decurs de numai 2 luni a circa 16 astfel de cauze, de la început era evident riscul depășirii termenului limită de examinare a lor, circumstanță care, nicidecum nu poate fi imputată ei, atunci cu siguranță ar fi ajuns la concluzia că în acțiunile sale nu sunt întrunite elementele constitutive a abaterilor disciplinare imputate, sub aspectul lipsei laturii subiective.

În contextul enunțat, Marina Rusu (Curtiș) a solicitat admiterea acțiunii, anularea Hotărârii nr.277/24 din 06 octombrie 2020 a Consiliului Superior al Magistraturii „Cu privire la contestarea Hotărârii Plenului Colegiului disciplinar nr.5/2 din 21 februarie 2020, emise în privința judecătorului Marina Curtiș de la Judecătoria Cahul” ca fiind neîntemeiată și ilegală, cu menținerea Hotărârii nr.5/2 din 21 februarie 2020 a Plenului Colegiului disciplinar de pe lângă Consiliul Superior al Magistraturii.

Prin hotărârea din 29 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău a fost admisă acțiunea Marinei Rusu (Curtiș) și anulată Hotărârea nr.277/24 din 06 octombrie 2020 a Consiliului Superior al Magistraturii „Cu privire la contestarea Hotărârii Plenului Colegiului disciplinar nr.5/2 din 21 februarie 2020, emise în privința judecătorului Marina Curtiș de la Judecătoria Cahul”.

Fiind investită cu judecarea cauzei în prima instanță, Curtea de Apel Chișinău a motivat soluția de admitere a acțiunii, reieșind din următoarele aspecte.

Instanța a reținut că din conținutul acțiunii se deduce că reclamanta Marina Rusu (Curtiș) revendică apărarea dreptului judecătorului la carieră, căreia i se aduce atingere prin hotărârea contestată cu privire la aplicarea sancțiunii disciplinare.

Cu trimitere la art.191 alin.(3), art.208, art.163 lit.c), art.209 alin.(1) din Codul administrativ și art.25 din Legea cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii nr.947 din 19 iulie 1996, Curtea de Apel Chișinău a remarcat că actul administrativ contestat a fost notificat reclamantei Marina Rusu (Curtiș) prin intermediul poștei electronice la data de 03 noiembrie 2020, iar la data 02 decembrie 2020 ultima s-a adresat în judecată cu prezenta acțiune, fapt ce denotă respectarea termenului de depunere a acțiunii.

La fel, instanța de judecată a stabilit că reclamanta Marina Rusu (Curtiș) a utilizat corect tipul acțiunii în contestare conform art.206 alin.(1) lit.a) din Codul administrativ pentru revendicarea drepturilor sale, or, prin acțiunea sa solicită anularea hotărârii Consiliului Superior al Magistraturii nr.277/24 din 06 octombrie 2020.

La caz, prima instanță nu a stabilit temeiuri în sensul art.207 alin.(2) din Codul administrativ, de a declara acțiunea inadmisibilă.

Referitor al fondul cauzei, Curtea de Apel Chișinău a reținut că în perioada 24 septembrie 2019 - 07 noiembrie 2019, Consiliul Superior al Magistraturii a recepționat sesizări depuse de XXXXX, XXXXX, XXXXX, XXXXX, XXXXX, XXXXX, XXXXX, XXXXX, XXXXX, XXXXX, XXXXX, XXXXX, XXXXX, XXXXX, XXXXX și XXXXX, prin care au solicitat tragerea la răspundere disciplinară a judecătorului Marina Rusu (Curtiș) din cadrul Judecătoriei Cahul, sediul Taraclia, pentru tergiversarea examinării plângerilor lor mai mult de 8 luni, or, termenul maxim de examinare al acestora conform art.473² din Codul de procedură penală, este de 3 luni.

La 17 octombrie 2019, a fost înregistrată plângerea lui Nicolae Iacovlev, prin care a invocat tergiversarea examinării cererii sale înaintate în temeiul art. 473³ din Codul de procedură penală.

Autorii sesizărilor au indicat asupra amânărilor nejustificate a ședințelor de judecată și atitudinii neglijente a judecătorului Mariana Rusu (Curtiș) la îndeplinirea

necorespunzătoare a obligațiilor de serviciu la îndeplinirea justiției, încălcării altor prevederi legale naționale și internaționale.

Instanța a constatat că sesizările petiționarilor: XXXXX, XXXXX, XXXXX, XXXXX, XXXXX, XXXXX, XXXXX, XXXXX, XXXXX, XXXXX, XXXXX, XXXXX, XXXXX, XXXXX, XXXXX, XXXXX, au fost transmise spre verificare Inspecției judiciare.

Ulterior, la 16 octombrie 2019 sesizările menționate au fost conexe de inspectorul-judecător al Inspecției judiciare, Verejan Valentin, într-o singură procedură.

Prin rezoluția inspectorului-judecător de începere a procedurii disciplinare din 19 noiembrie 2019 a fost dispusă pornirea procedurii disciplinare și demararea cercetării disciplinare în privința judecătorului Marinei Rusu (Curtiș) de la Judecătoria Cahul, în baza art.4 alin.(1) lit.i) și j) din Legea nr.178 din 25 iulie 2014 cu privire la răspunderea disciplinară.

Urmare a efectuării verificărilor de rigoare, la 21 noiembrie 2019 a fost întocmit Raportul Inspecției judiciare pe marginea controlului întreprins la sesizările declarate de XXXXX, XXXXX, XXXXX, XXXXX, XXXXX, XXXXX, XXXXX, XXXXX, XXXXX, XXXXX, XXXXX, XXXXX, XXXXX, XXXXX, XXXXX și XXXXX.

La 04 decembrie 2019, Inspecția judiciară a întocmit un raport în baza sesizării depuse de XXXXX.

Inspectorul-judecător, analizând faptele și circumstanțele expuse în sesizări, datele din Programul Integrat de Gestionare a Dosarelor (PIGD), dispozițiile art.473² și art.473³ din Codul de procedură penală, prevederile Legii cu privire la statutul judecătorului, alte acte normative naționale și internaționale, a constatat că în acțiunile judecătorului Marina Rusu (Curtiș) persistă o bănuială rezonabilă de comitere a abaterilor disciplinare, prevăzute de art.4 alin.(1) lit.i) și j) din Legea cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor, și anume, încălcarea normelor imperative ale legislației în procesul de îndeplinire a justiției și neîndeplinirea sau îndeplinirea cu întârziere, sau necorespunzătoare a unei obligații de serviciu, fără o justificare rezonabilă, dacă aceasta a afectat în mod direct drepturile participanților la proces sau ale altor persoane.

Rapoartele Inspecției judiciare, împreună cu materialele relevante, au fost remise Colegiului disciplinar pentru examinare prin prisma art.26 alin.(1) din Legea nr.178 din 25 iulie 2014 cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor.

Prin încheierea protocolară din 21 februarie 2020 a Plenului Colegiului disciplinar au fost conexe într-o singură procedură cauzele disciplinare intentate în temeiul sesizărilor depuse de XXXXX, XXXXX, XXXXX, XXXXX, XXXXX, XXXXX, XXXXX, XXXXX, XXXXX, XXXXX, XXXXX, XXXXX, XXXXX și XXXXX.

Prin Hotărârea nr.5/2 din 21 februarie 2020 a Plenului Colegiului disciplinar s-a încetat procedura disciplinară intentată în temeiul sesizărilor depuse de XXXXX și de cet. XXXXX, XXXXX, XXXXX, XXXXX, XXXXX, XXXXX, XXXXX, XXXXX, XXXXX, XXXXX, XXXXX și XXXXX, în privința

judecătorului Curtiș Marina de la Judecătoria Cahul (sediul Taraclia), din motiv că nu a fost comisă abatere disciplinară.

La 10 august 2020, inspectorul-judecător Diana Ioniță a contestat Hotărârea nr.5/2 din 21 februarie 2020 a Plenului Colegiului disciplinar, solicitând admiterea contestației și anularea Hotărârii Colegiului disciplinar nr.5/2 din 21 februarie 2020, examinarea cauzei disciplinare intentate în privința judecătorului Marina Curtiș de la Judecătoria Cahul și adoptarea unei hotărâri noi de constatare a abaterilor disciplinare prevăzute la art.4 alin.(1) lit.i) și j) din Legea cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor, cu aplicarea sancțiunii disciplinare.

Chestiunea cu privire la contestarea Hotărârii Plenului Colegiului disciplinar nr.5/2 din 21 februarie 2020, emisă în privința judecătorului Marina Rusu (Curtiș) de la Judecătoria Cahul, a fost inclusă în agenda ședinței Consiliului Superior al Magistraturii nr.23 din 29 septembrie 2020.

În cadrul ședinței, la faza incipientă a examinării subiectului în cauză, participând prin intermediul platformei de teleconferință „Zoom”, judecătorul Marina Rusu (Curtiș) a înaintat cerere de recuzare membrilor Consiliului Superior al Magistraturii, Nina Cernat și Mariana Timotin, invocând drept argument faptul că, la ședința din 30 iunie 2020, participând la concursul privind suplinirea funcțiilor vacante prin transfer, i-au adresat întrebări pe care dânsa le-a consideră discriminatorii față de ea, având astfel, îndoieli referitoare la imparțialitatea acestora.

Prin Hotărârea nr.268/23 din 29 septembrie 2020 a Plenului Consiliului Superior al Magistraturii recuzarea înaintată de Marina Rusu (Curtiș) a fost respinsă ca neîntemeiată.

Concomitent, judecătorul Marina Rusu (Curtiș) a solicitat amânarea examinării chestiunii în cauză, pe motiv că avocatul este antrenat în alte ședințe.

Plenul Consiliului Superior al Magistraturii, prin vot unanim, a dispus amânarea examinării contestației depuse de Inspectorul-judecător Diana Ioniță împotriva Hotărârii Plenului Colegiului disciplinar nr.5/2 din 21 februarie 2020, pentru următoarea ședință.

Ulterior, subiectul cu privire contestația împotriva Hotărârii Plenului Colegiului disciplinar nr. 5/2 din 21 februarie 2020 a fost inclusă pe agenda ședinței nr.24 din 06 octombrie 2020.

În cadrul ședinței din 06 octombrie 2020 a Plenului Consiliului Superior al Magistraturii, inspectorul-judecător Diana Ioniță s-a prezentat în persoană, iar judecătorul Marina Rusu (Curtiș) a solicitat participarea la ședință prin intermediul platformei de teleconferință „Zoom”. La ședință a fost prezent și reprezentantul judecătorului Marina Rusu (Curtiș), avocata Natalia Moloșag.

În cadrul ședinței de examinare a contestației, judecătorul Marina Curtiș a solicitat respingerea contestației cu menținerea Hotărârii Plenului Colegiului disciplinar, prin care a fost încetată procedura disciplinară. De asemenea, avocatul Natalia Moloșag a pledat pentru respingerea contestației cu menținerea hotărârii Plenului Colegiului disciplinar prin care a fost încetată procedura disciplinară.

În cadrul ședinței Plenului Consiliului Superior al Magistraturii din 06 octombrie 2020, fiind pusă la vot contestația Inspecției judiciare împotriva Hotărârii Plenului Colegiului disciplinar nr. 5/2 din 21 februarie 2020, în rezultatul deliberării, și urmare a

exprimării votului, a obținut 8 (opt) voturi „pro” și 3 (trei) voturi „contra” ale membrilor Plenului CSM, cu drept de vot prezenți la ședință.

Prin hotărârea nr.277/24 din 06 octombrie 2020 a Plenului CSM a fost admisă contestația Inspecției judiciare împotriva Hotărârii nr.5/2 din 21 februarie 2020 a Plenului Colegiului disciplinar și s-a adoptat o hotărâre nouă, prin care s-a constatat săvârșirea abaterilor disciplinare comise de Marina Rusu (Curtiș) prevăzute la art.4 alin.(1) lit.i) și j) din Legea cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor și aplicată în privința judecătorului Marina Rusu (Curtiș) sancțiunea disciplinară sub formă de „avertisment”.

Totodată, s-a constatat că unul din membrii Plenului Consiliului Superior al Magistraturii, care a votat contra admiterii contestației Inspecției judiciare împotriva Hotărârii Plenului Colegiului disciplinar nr.5/2 din 21 februarie 2020, a înaintat opinie separată, prin care și-a exprimat dezacordul cu soluția adoptată de Plenul Consiliului Superior al Magistraturii la 06 octombrie 2020, în subiectul privind contestarea Hotărârii Plenului Colegiului disciplinar nr.5/2 din 21 februarie 2020, emise în privința judecătorului Marina Rusu (Curtiș) de la Judecătoria Cahul, invocând că Consiliul s-a distanțat de la normele privind răspunderea disciplinară judecătorului.

Cu trimitere la art.116 alin.(1) și (6) din Constituția Republicii Moldova, Curtea de Apel Chișinău a reținut că, judecătorii instanțelor judecătorești sunt independenți, imparțiali și inamovibili, potrivit legii. Sancționarea judecătorilor se face în conformitate cu legea.

Totodată, cu trimitere la art.1, art.15 alin.(1) lit.a), b), c), art.22 alin.(1) din Legea nr.544 din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului, art.3, art.4 alin.(1) lit.i) și j), art.34 alin.(5) și art.39 din Legea nr.178 din 25 iulie 2014 cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor, art.123 din Constituția Republicii Moldova, art.1 alin.(1) lit.f), art.4 alin.(3) lit.a) și b), art.22 alin.(4), art. 24 alin. (1)-(4) din Legea nr.947 din 19 iulie 1996 cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii, art.93, art.118 și din art.119 alin.(1) și alin.(2), art.120 alin.(1), art.220 alin.(1) din Codul administrativ, Curtea de Apel Chișinău a considerat acțiunea depusă de Marina Rusu (Curtiș) ca fiind întemeiată, din considerentele ce urmează.

Prin prisma art.6 CEDO și art.20 din Constituția Republicii Moldova, prima instanță a subliniat că prin hotărârea contestată în acțiunile reclamantei s-a constatat comiterea abaterilor disciplinare prevăzute la art.4 alin.(1) lit.i) și j) din Legea cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor, și anume manifestate prin încălcarea de către judecătorul Marina Rusu (Curtiș) a prevederilor art.473³ alin.(1) și (4) din Codul de procedură penală, la examinarea cererilor autorilor sesizărilor XXXXX, XXXXX, XXXXX, XXXXX, XXXXX, XXXXX, XXXXX, XXXXX, XXXXX, XXXXX, XXXXX și XXXXX.

Curtea de Apel Chișinău a stabilit că reieșind din motivarea hotărârii contestate, în acțiunile magistratului Marina Rusu (Curtiș) se conturează existența elementelor constitutive ale componenței abaterilor disciplinare sub aspectul art.4 lit.i) și j) din Legea cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor, și anume, fiind raportor pe cauzele menționate supra, nu a întreprins toate măsurile necesare în vederea examinării lor în

termen de 3 luni după cum prevede lege, iar ca urmare, amânările ședințelor numite au continuat nejustificat.

Subsidiar, din materialele cauzei disciplinare s-au identificat circumstanțe care ar demonstra că magistrata Marina Rusu (Curtiș), în calitate de președinte al ședințelor de judecată, a îndeplinit necorespunzător obligațiile de serviciu, în lipsa unor justificări rezonabile. Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a considerat că în acțiunile magistrei se conturează existența elementelor constitutive ale componenței unei abateri disciplinare, sub aspectul art.4 lit.i) și j) din Legea cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor, evidențiindu-se latura obiectivă ce se exprimă prin inacțiunea judecătorului Marina Rusu (Curtiș) prin neîntreprinderea acțiunilor de remediere a situației create de tergiversare și neexaminare a plângerilor înaintate de către inculpați.

Cu referire la art.36 alin. (11) din Legea nr.178 din 25 iulie 2014 cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor, prima instanță a reținut că Colegiul disciplinar poate constata abaterea disciplinară și poate aplica sancțiuni disciplinare judecătorilor în funcție, judecătorilor demisionați, președinților, vicepreședinților instanțelor judecătorești doar în cazul în care constată că fapta imputată a fost săvârșită cu intenție sau din neglijență gravă.

Cu trimitere la art.473³ alin.(1) și alin.(4) din Codul de procedură penală, precum și invocând jurisprudența relevantă a Curții Constituționale a Republicii Moldova (Hotărârea Curții Constituționale nr.28 din 14 decembrie 2010, par. 6; Hotărârea Curții Constituționale nr.12 din 7 iunie 2011, par. 8), prima instanță a notat că procedura de sancționare a judecătorului urmează a fi realizată în strictă conformitate cu Constituția și prevederile legale. Consiliul Superior al Magistraturii, în calitate de instanță disciplinară, pentru a reține în sarcina judecătorului săvârșirea unei abateri disciplinare, trebuie să stabilească dacă sunt întrunite elementele constitutive ale acesteia, respectiv latura obiectivă și subiectivă. În lipsa unuia dintre aceste elemente constitutive, abaterea disciplinară nu subzista și, deci, nu poate fi angajată răspunderea disciplinară a judecătorului.

Astfel, din analiza materialelor cauzei și actului administrativ contestat, Curtea de Apel Chișinău a conchis că în acțiunile judecătorului Marina Rusu (Curtiș) nu se atestă temeiul invocat de pârât privind încălcarea normelor imperative ale legislației în procesul de înfăptuire a justiției și neîndeplinirea sau îndeplinirea cu întârziere sau necorespunzătoare a unei obligații de serviciu, fără o justificare rezonabilă, dacă aceasta a afectat în mod direct drepturile participanților la proces sau ale altor persoane, prevăzut la lit. i) și j) alin. (1) ale art. 4 din Legea privind răspunderea disciplinară a judecătorilor.

Or, Consiliul Superior al Magistraturii a dispus aplicarea sancțiunii disciplinare în privința reclamantei într-un mod arbitrar, fără a constata cu certitudine existența uneia din cele două forme de vinovăție, stabilite expres de legiuitor pentru fiecare faptă imputată, și anume dacă acestea au fost săvârșite de reclamantă cu intenție sau din neglijență gravă.

Deși plângerile condamnaților-petiționari în conformitate cu art.473² din Codul de procedură penală urmau a fi examinate în termen de 3 luni, totuși judecătorul Mariana Rusu (Curtiș), în calitate de judecător și președinte al ședințelor de judecată, nu a luat

toate măsurile în vederea examinării cauzelor petiționarilor XXXXX, XXXXX, XXXXX, XXXXX, XXXXX, XXXXX, XXXXX, XXXXX, XXXXX, XXXXX, XXXXX și XXXXX, în termenul prevăzut de lege, din motive neimputabile judecătorului.

Or, ședințele de judecată au fost amânate din diverse motive, cum ar fi aflarea judecătorului în concediul anual de odihnă sau concediul medical, precum și lipsa grefierului sau apărătorului pe caz, fapt ce se atestă inclusiv din notele informative ale Președintelui instanței.

Prin urmare, nu poate fi invocat unui judecător faptul că acesta nu a întreprins toate acțiunile necesare pentru a soluționa impedimentul privind lipsa grefierului, sau că nu a prezentat nicio proba ca s-ar fi adresat cu cerere în acest sens către administrația instanței, întrucât potrivit Legii privind organizarea judecătorească, precum și Legii privind statutul și organizarea activității grefierilor în instanțele judecătorești, asigurarea instanței judecătorești cu numărul necesar de grefieri și prezenței acestora în ședința de judecată, ține de atribuțiile și obligația exclusivă a președintelui instanței judecătorești.

Totodată, prima instanță a subliniat că potrivit art.20 alin.(2) și (5) din Codul de procedură penală, criteriile de apreciere a termenului rezonabil de soluționare a cauzei penale sunt: 1) complexitatea cazului; 2) comportamentul participanților la proces; 3) conduita organului de urmărire penală și a instanței de judecată; 3¹) importanța procesului pentru cel interesat; 4) vârsta de până la 18 ani a victimei. În situația în care, la efectuarea urmăririi penale sau la judecarea unei cauze concrete, există pericolul încălcării termenului rezonabil, participanții la proces pot adresa judecătorului de instrucție sau, după caz, instanței care judecă în fond cauza o cerere privind accelerarea urmăririi penale sau a procedurii de judecare a cauzei. Examinarea cererii se face în absența părților, în termen de 5 zile lucrătoare, de către judecătorul de instrucție sau, după caz, de către un alt judecător sau de un alt complet de judecată decât cel care examinează cauza.

La caz, nu s-a stabilit hotărâre judecătorească prin care să fie constatată încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil și repararea prejudiciului cauzat prin această încălcare, în condițiile stabilite de Legea nr.87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.

Prima instanță a notat că nu pot fi reținute în sarcina reclamantei săvârșirea abaterilor disciplinare imputate, în lipsa laturii subiective, adică a vinovăției judecătorului de încălcare a prevederilor art.473³ din Codul de procedură penală, precum și de neîndeplinirea sau îndeplinirea cu întârziere sau necorespunzătoare a unei obligații de serviciu, fără o justificare rezonabilă, dacă aceasta a afectat în mod direct drepturile participanților la proces sau ale altor persoane, în calitatea sa de judecător.

În această ordine de idei, Curtea de Apel Chișinău a accentuat că pentru a fi antrenată răspunderea disciplinară a unui judecător este necesar să existe o conduită ilicită a acestuia, de încălcare a obligațiilor de serviciu sau a normelor de conduită stabilite prin legi și regulamente, să existe o legătură de cauzalitate între fapta comisă și

valoarea socială lezată, iar această faptă să fie comisă cu vinovăție, fie sub forma intenției, fie a neglijenței grave.

La acest capitol, prima instanță a reținut prevederile pct.66 și pct.70 din Recomandarea CM/REC (2010)12 a Comitetului de Miniștri către statele membre „Cu privire la judecători: independența, eficiența și responsabilitățile”, care statuează că, judecătorii nu trebuie să poarte răspundere personală în cazul în care decizia lor este infirmată sau modificată într-o cale de atac. Nu poate fi antrenată răspunderea civilă sau disciplinară a unui judecător pentru modul de interpretare a legii, apreciere a faptelor sau evaluare a probelor, cu excepția cauzelor când legea a fost încălcată cu rea-credință sau neglijența gravă. Același raționament este învederat și în pct.19 al Opiniei Comisiei de la Veneția nr.755/2014 din 22 martie 2014 cu privire la Proiectul de Lege cu privire la răspunderea disciplinara a judecătorilor a Republicii Moldova, potrivit căruia, doar neglijența - nu ar trebui să atragă măsuri disciplinare. Numai nerespectarea îndatoririlor în mod intenționat sau prin neglijența grava ar trebui să ducă la măsuri disciplinare. Pentru a evita riscul ca judecătorii să fie trași la răspundere pentru simplă neglijență în această privință, articolul 4.1.a ar trebui să prevadă ca faptele sau omisiunile vizate pot duce la măsuri disciplinare doar dacă sunt comise intenționat sau prin neglijență gravă. Fapt realizat prin introducerea alin. (11) la art.36 din legea menționată.

În circumstanțele enunțate, prima instanță a apreciat ca fiind neîntemeiate alegațiile pârâtului precum că hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr.277/24 din 06 octombrie 2020 este legală și motivată, or, în motivarea hotărârii contestate nu se conțin motive de fapt și de drept care ar justifica concluziile Consiliului Superior al Magistraturii prin care s-a demonstrat sau s-a probat vinovăția reclamantei în săvârșirea faptelor disciplinare imputate, conform prevederilor art. 118 și art.119 din Codul administrativ, întrucât în tot cuprinsul hotărârii contestate, nu se regăsește nicio constatare cu referire la forma vinovăției reclamantei, și anume dacă faptele imputate au fost săvârșite cu intenție sau din neglijență gravă, ceea ce contraveni dispozițiilor art.36 alin.(11) din Legea privind răspunderea disciplinară a judecătorilor și ceea ce demonstrează caracterul ilegal al actului contestat.

În lumina celor expuse, Curtea de Apel Chișinău a stabilit că în acțiunile judecătorului Marina Rusu (Curtiș) nu au fost stabilite anumite temeuri rezonabile, care ar demonstra faptul comiterii de către ea a abaterii disciplinare, pasibile răspunderii în temeiul art.4 lit.i) și j) din Legea cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor.

Din considerentele enunțate, prima instanță a concluzionat asupra temeiniciei acțiunii depuse de Marina Rusu (Curtiș), cu anularea Hotărârii Consiliului Superior al Magistraturii nr.277/24 din 06 octombrie 2020 „Cu privire la contestarea hotărârii Plenului Colegiului disciplinar nr. 5/2 din 21 februarie 2020, emise în privința judecătorului Marina Rusu (Curtiș) de la Judecătoria Cahul”.

La 04 februarie 2022, Consiliul Superior al Magistraturii a depus recurs, împreună cu motivarea, împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând repunerea în termen a recursului în situația în care instanța de recurs va considera că acesta este depus cu omiterea termenului legal, admiterea acestuia, casarea hotărârii din 29 noiembrie 2021 a

Curtii de Apel Chişinău, cu emiterea unei decizii noi de respingere a acţiunii depuse de Marina Rusu (Curtiş) ca fiind neîntemeiată.

În susţinerea recursului Consiliul Superior al Magistraturii a invocat ilegalitatea şi netemeinicia hotărârii primei instanţe, declarând că Curtea de Apel Chişinău a examinat superficial prezenta speţă, cu interpretarea şi aplicarea eronată a normelor de drept material şi procedural, soluţionând problema drepturilor unor persoane neantrenate în proces.

În special, au fost interpretate eronat prevederile art.4 alin.(3), art.22 alin.(4) şi art. 24 alin.(1) din Legea nr.947 din 19 iulie 1996 cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii şi art.4 alin.(1) lit.i) şi j), alin.(3), art.36, art.39 alin.(4) din Legea cu privire la răspunderea disciplinară, precum şi din omisiunea instanţei de judecată de a constata şi elucida pe deplin toate circumstanţele speţei.

Recurentul consideră că actul administrativ contestat este suficient de clar, cert, motivat, corect, legal şi întemeiat, emis în conformitate cu normele legale, în care au fost expuse motivele care au dus la emiterea soluţiei respective, iar alegaţiile aduse de intimată cu privire la faptul că aceste circumstanţe nu corespund realităţii, fiind catalogate ca informaţii false, neverificate şi denigratoare conţinute în aceasta, sunt irelevante şi neprobate.

Este eronată concluzia primei instanţe precum că în sarcina reclamantei săvârşirea abaterilor disciplinare imputate, se atestă lipsa laturii subiective, adică a vinovăţiei judecătorului de încălcarea prevederilor art. 473³ din Codul de procedură penală, precum şi de neîndeplinirea sau îndeplinirea cu întârziere sau necorespunzătoare a unei obligaţii de serviciu, fără o justificare rezonabilă, dacă aceasta a afectat în mod direct drepturile participanţilor la proces sau ale altor persoane, în calitatea sa de judecător, or, existenţa elementelor constitutive ale componenţei unei abateri disciplinare în acţiunile judecătorului Marina Rusu (Curtiş), sub aspectul art. 4 alin.(1) lit. i) şi j) din Legea cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor se atestă din materialul probator al procedurii disciplinare, şi care s-a evidenţiat în textul hotărârii contestate.

Or, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii în hotărârea contestată a remarcat că, în acţiunile magistratului se conturează existenţa elementelor constitutive ale componenţei unei abateri disciplinare, sub aspectul art. 4 lit. i) şi j) din Legea cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor, evidenţiindu-se latura obiectivă ce se exprimă prin inacţiunea judecătorului Marina Rusu (Curtiş) prin neîntreprinderea acţiunilor de organizare a lucrului şi de remediere a situaţiei create de tergiversare şi neexaminare a plângerilor înaintate de către inculpaţi, aceste acţiuni generând inevitabil lezarea drepturilor condamnaţilor, care invocând că sunt deţinuţi în instituţii penitenciare în condiţii de detenţie care le afectează grav drepturile, nu s-au bucurat de un proces de judecată echitabil în termenii prevăzuţi de lege.

Astfel, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a stabilit că, în acţiunile magistratului se conturează existenţa elementelor constitutive ale componenţei unei abateri disciplinare, sub aspectul art.4 lit.i) din Legea cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor. Or, la caz, s-a constatat indubitabil că magistrata Marina Rusu (Curtiş), în calitate de preşedinte al şedinţelor de judecată la judecarea cauzelor

află în procedura acesteia, nu a întreprins toate măsurile în vederea examinării lor, în termenul de 3 luni prevăzut de lege, iar ca urmare, amânările ședințelor numite, au continuat nejustificat.

Intimata nu a demonstrat că pe motiv de sănătate sau din alte circumstanțe, ce nu-i permit exercitarea în termen a obligațiilor de judecător de instrucție, a solicitat președintelui Judecătoriei Cahul să fie revocată din funcția de judecător de instrucție, de competența căruia ține examinarea categoriilor de dosare în termeni restrânși.

Subsidiar, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a considerat că, în acțiunile judecătorului Marina Rusu (Curtiș) s-a conturat existența elementelor constitutive ale componenței unei abateri disciplinare, și sub aspectul art.4 lit.j) din Legea cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor.

Or, din materialele cauzei disciplinare s-au identificat circumstanțe care ar demonstra că magistrata Marina Rusu (Curtiș), în calitatea sa de președinte al ședințelor de judecată, a îndeplinit necorespunzător o obligație de serviciu, în lipsa unor justificări rezonabile. Acțiunile magistratului nu au fost ghidate de anumite motive plauzibile în acest sens, fapt ce a limitat părțile în proces la dreptul de soluționare a cauzei în termene rezonabile.

Contrar constatărilor instanței de fond, în partea motivată a hotărârii CSM a fost constatată existența elementelor constitutive ale componenței abaterilor disciplinare în acțiunile judecătorului Marina Rusu (Curtiș) prin prisma art.4 lit.i) și j) din Legea cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor, ce se atestă din materialul probator al procedurii disciplinare cercetate în cadrul ședinței Plenului CSM.

Mai mult, potrivit art.15 din Legii cu privire la statutul judecătorului, judecătorii sunt obligați: a) să fie imparțiali; b) să asigure apărarea drepturilor și libertăților persoanelor, onoarei și demnității acestora; c) să respecte întocmai cerințele legii la îndeplinirea justiției și să asigure interpretarea și aplicarea uniformă a legislației, iar art.20 din Codul de procedură penală, stipulează că, judecarea cauzelor penale se face în termene rezonabile.

Recurentul consideră că, la caz, sunt incidente prevederile art.473³ alin.(1) și (4) din Codul de procedură penală, care cert stabilesc că plângerea referitoare la condițiile de detenție care afectează grav drepturile condamnatului sau ale prevenitului se examinează de către judecătorul de instrucție, cu participarea condamnatului sau a prevenitului și, după caz, a avocatului acestuia și a reprezentantului administrației instituției penitenciare. Termenul maxim de examinare a plângerii referitoare la condițiile de detenție care afectează grav drepturile condamnatului sau ale prevenitului, este de 3 luni.

Prin urmare, din norma sus-citată se deduce că categoria de cereri adresate de condamnați în instanța de judecată, prin prisma prevederilor art.473³ alin.(1) și (4) din Codul de procedură penală, instituit prin Legea pentru modificarea unor acte legislative nr.272 din 29 noiembrie 2018, în vigoare de la 01 ianuarie 2019, referitor la condițiile de detenție care afectează grav drepturile condamnatului sau ale prevenitului, se examinează în termenul maxim de 3 luni, ceea ce constituie în sine o normă imperativă. Iar, examinarea unei cauze de această categorie într-un termen mai mare, conduce la încălcarea drepturilor fundamentale ale omului, prevăzute inclusiv de CEDO.

A accentuat că niciuna dintre prevederile menționate mai sus nu acordă discreție nelimitată judecătorilor la aplicarea normelor, or, aplicarea normelor nu ține de discreția judecătorului, ci de un set clar de reguli de interpretare stabilite de legislație. Dacă o normă nu este clară sau permite discreția judecătorului, atunci aceasta nu ar putea fi calificată ca normă imperativă și, respectiv, nu ar putea fi angajată răspunderea disciplinară.

Respectiv, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a constatat că în acțiunile intimitei se conturează existența elementelor constitutive ale componenței unei abateri disciplinare sub aspectul art.4 lit.i) și j) din Legea cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor.

Mai mult, în partea motivată a hotărârii contestate, s-a demonstrat existența vinovăției judecătorului vizat, care s-a manifestat prin neglijența gravă, întrucât judecătorul vizat a admis încălcarea prevederilor art. 473³ alin. (1) și (4) din Codul de procedură penală, fără a-și da seama de o eventuală consecință prejudiciabilă a acțiunii sau inacțiunii sale, deși putea și trebuia să o prevadă.

Așadar, în partea motivată a hotărârii Plenului Consiliul Superior al Magistraturii nr.277/24 din 06 octombrie 2020 se cuprinde motivarea completă, fiind indicate temeiurile esențiale de drept și de fapt pe care le-a luat în considerare CSM pentru hotărârea sa, descrierea succintă a procedurii administrative care a stat la baza adoptării hotărârii: investigații, probe, audieri, etc, inclusiv punctele de vedere din care a rezultat exercitarea dreptului discreționar.

La fel, în hotărârea contestată a fost indicat explicit numărul de voturi ale membrilor CSM (cu drept de vot), prezenți la ședință, exprimate pentru admiterea contestației depuse de Inspekția-judiciară împotriva Hotărârii Plenului Colegiului disciplinar nr.5/2 din 21 februarie 2020 și adoptarea unei hotărâri noi pe marginea acestui caz, prin care se constată comiterea abaterilor disciplinare comise de Marina Rusu (Curtiș) prevăzute la art.4 alin.(1) lit.i) și j) din Legea nr.178 din 25 iulie 2014 cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor, cu aplicarea sancțiunii disciplinare prevăzute la art.6 alin.(1) lit.a) sub formă de „avertisment”, fapt ce atestă exercitarea dreptului discreționar atribuit, de către membrii CSM, acționând cu bună-credință și în limitele legal stabilite, cu respectarea scopului pentru care le-a fost atribuit dreptul, în corespundere cu art.137 din Codul administrativ.

În viziunea recurentului, prima instanță a fost arbitrară în aprecierea circumstanțelor cauzei, ezitând să rețină că pentru a constata abaterea disciplinară de încălcare a normelor imperative, după cum prevede Legea nr.178/2014, nu este obligatoriu de a stabili intenția judecătorului, dar este suficient de a demonstra că judecătorul a fost neglijent în aplicarea normelor legale.

Este eronată opinia primei instanțe precum că, în acțiunile judecătorului Marina Rusu (Curtiș) nu au fost stabilite temeiuri rezonabile, ce ar demonstra faptul comiterii de către aceasta a abaterii disciplinare, pasibilă răspunderii în temeiul art.4 lit.i) și j) din Legea cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor, or, materialul probator administrat în cadrul cauzei disciplinare atestă cu certitudine comiterea abaterilor

disciplinare de către intimată, fapte care au fost reținute în cadrul cercetării disciplinare și constatate la examinarea procedurii disciplinare.

Recurentul consideră că hotărârea CSM nr.277/24 din 06 octombrie 2020 este corectă, motivată, legală și întemeiată, adoptată cu respectarea normelor de drept material și procedural.

În conformitate cu art.244 alin.(1) din Codul administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

Conform art. 245 alin.(1) și (2) din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat hotărârea contestată la 29 noiembrie 2021, în ședință publică.

Actele cauzei nu atestă date când dispozitivul hotărârii primei instanțe a fost notificată participanților la proces.

Totodată, din materialele cauzei rezultă că la 01 februarie 2022 Consiliului Superior al Magistraturii i-a fost notificată hotărârea integrală a Curții de Apel Chișinău din 29 noiembrie 2021, fapt ce se confirmă prin avizul poștal de recepție anexat la actele cauzei (f.d.234, vol.I).

În condițiile enunțate, recursul Consiliului Superior al Magistraturii din 04 februarie 2022 a fost depus în conformitate cu prevederile art.245 din Codul administrativ.

La 10 martie 2022, întru respectarea dreptului părților la un proces echitabil, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa Marinei Rusu (Curtiș) copia recursului depus de Consiliul Superior al Magistraturii, cu înștiințarea despre necesitatea prezentării referinței, notificată ultimei la 28 martie 2022, fapt ce se confirmă prin avizul poștal de recepție anexate la actele cauzei, însă intimata nu și-a valorificat acest drept procesual și nu a depus referință (f.d. 3-4, vol.II).

Examinând temeiurile invocate în recurs în raport cu materialele cauzei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră inadmisibil, din următoarele motive.

În conformitate cu art.246 alin.(1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, iar în acord cu alin.(2) din art.246 din Codul administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f).

Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

reține că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevolutiv al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare ex officio a erorilor de drept.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art.245 alin.(2) din Codul administrativ. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ.

Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct.38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct.230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct.85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct.45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p.141,§39).

La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6§1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, §31, Seria A, nr.212-A).

În circumstanțele menționate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de Consiliul Superior al Magistraturii.

În conformitate cu art. 230 și art. 246 din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul depus de Consiliul Superior al Magistraturii, se declară inadmisibil.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Ala Cobăneanu

judecătorii

Iurie Bejenaru

Aliona Miron